

kateri hoče na Českem, Moravskem ali Sleskem dobiti javno službo. Silno peče to nemčurje in tiste prenapete Nemce, ki mislijo, da bi se zavoljo njih celi svet moral učiti nemški. — Deželna komisija za reklamacije pri gruntne davku na Štajerskem je dokončala svoje delo.

Vnanje države. Francozi dobili so novih ministrov, ki obetajo še previdnejše obnašati se v zunanjih zadevah, kakor prejšnji. — Bismark baje zopet boleha. — Ruski car namerava potovati k svojemu tastu v Kopenhagen, potem k nemškemu cesarju v Berlin in k našemu na Dunaj. — Srbi so s svojim kraljem Milanom nezadovoljni, sedaj se poda kralj v Ischl, da obišče našega cesarja. — V Bolgarsko vdrli so turški roparji. Zato je proglašen obsedni stan ali hitra sodba v Šumenskem okrogu. — Turški sultan uvidevši, da se evropske vlade zaradi Egipta nečejo spreti med seboj, pogaja se z Angleži. Bržčas se reč na mirnem pogodi tako, da bodo Angleži na nekšen način gospodje v Egiptu. Turška vojska zbrana je na otoku Kretu. Od ondod ni daleč v Egipt. Tukaj so Angleži imeli malo prasko z Egipčani. Palo je nekaj Angležev pa mnogo Egipčanov. Potem pa sta se obadva nasprotnika pomaknola nazaj. Mesta Said, Suez in Izmajlo ob Sueškem kanalu vzeli so angleški vojaki. Iz Indije se pelja več regimentov v Suez, od koder lahko Arabi-pašo zgrabijo od zaja in mahnejo v glavno mesto Kajro. Arabi-paša je pa sedaj vice-kralja odstavil, in sam sebe k tej časti povzdignil, ter obljubil zvestobo in pokorščino turškemu sultanu. Od tega pa Angleži tirjajo, naj odstavi Arabi-pašo, naj gre z vojsko nad njega, se vé pod poveljništvom angleških generalov, ter ga proglasi za puntarja. Tega se pa sultan ne upa storiti zavoljo mohamedanov in toraj visi cela reč. — Anamski cesar v Aziji, grozen pogan, hudo preganja tamošnje kristijane, ki imajo več francoskih misijonarjev pri sebi. Vrh tega se je sprl s francosko vlado in je sedaj nastala vojska med Francozi in Anamskim cesarstvom.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment štev. 47.

V. Med tem, ko sta 1. in 2. bataljon našega regimenta od Trsta proti Veroni prodirala, mudil je se major vitez plem. Födransperg v Mariboru, da sestavi in dopolni 3. bataljon. Dne 17. aprila 1848 mora bataljon naglo v Celovec in dalje v Terbiž, da prežene italijanske vstaše iz Pontebe. Seboj imajo naši 4 kanone, jih dobro nastavijo ter streljajo v Pontebo uže dne 23. aprila. Streljanje spravi Lahe kmalu v nered in sedaj pritisnejo naši Slovenci z bajonetom pa ne pridejo do sovražnika. Kajti ta potegne na drugi strani iz Pontebe, kakor podgane, kedar podlasica na nje plane. Vsem naprej lomijo v mestice narednik

Blaž Vršič, korporali Franc Mengušar, Anton Hrzič in vojak Jož. Ciglar. Od Pontebe marširajo v Videm, dalje v Conegliano in naposled pred trdnjavo Malghera, od koder so Lahe iznemirjali okolico do Padue in Vicence. Da se temu v okom pride, poslan je 3. bataljon našega regimenta v Mestre. Kmalu obkolijo naši junaki Malghero ter se zarijejo za nasipi v globoke in široke rove. Sovražnik jih večkrat silno napadne pa je vselej zapoden nazaj. Pri takšnih priložnostih odlikovali so se posebno Slovenci; Lovro Grič, Jan. Močnik, Miha Dečman, Anton Puklavec, Anton Majcen, Janez Menikov in Simon Gregore. Vrlemu Jan. Usarju pa je kanonska kroglja desnico odtrgala. Toda samo do 15. avgusta so naši vojaki mogli prenašati težave okolo Mestre. Potem pa so generali prisiljeni bili ves 3. bataljon poslati v zdravejši kraj, v Conegliano; kajti v bližini smradljivih močvirjev Adrijanskega morja med Benetkami in Malghero so naši ljudje hudo boleli; okolo 900 jih je po bolnišnicah poležavalo. Zato so premestili ves bataljon.

Pijemonteški kralj je med tem obkolil Mantovo. Njegove prestraže pa so bližale se Veroni ter kazale, da glavna moč sovražnikova ni daleč. Zvedelo se je tudi, da stoji kraljeva vojska med Custozzo in Somma campagno od Peschiere do Villafranke. Maršal Radecki sklene zgrabiti sovražnika naglo, to pa na sredini, da razbrska njegove sile na vse strani. Naš regiment je z divizijo 7. husarskega regimenta in hrabrimi graničarji, orjaškega regimenta Slunjskega, podredjen brigadi obersta Krpana. Ta brigada je podredjena generalu d'Aspré, ki zapoveduje II. vojnemu oddelku ali koru. V noči ob 1. uri 22—23. junija bi imeli spustiti se mogoče tiho proti sovražniku. Zato zapustijo uže zvečer vojaki trdnjavo Verono, da pod milim nebom čakajo na znamenje odrinoti. Ali komaj nastopi tema, zagrnejo zvezde in nebo črni oblaki, da se ulije strahovita ploha, med groznim bliskanjem in gmenjem, da se zemlja trese. Vojaki so mokri do vsake niti. To jih pa ne plaši. Proti jutru pobriše veter oblake z neba in krasno solnce italijansko prisije. Marsikatero srce se ga razveseli zadnjokrat; kajti ko vode odletijo in se vojakom obleka nekoliko posuši, plane vsa armada naprej: začne se strahovita bitka pri Soni in Somma campagni dne 23. junija, katerej potem sijajna zmaga pri Custozzi dne 25. junija srečen konec stori.

Sovražnika najdejo najprvle za obzidjem vasice Sona. Od brigade Gyulajeve napadne vas regiment 48. pa ne more vdreti, čeravno naši Pijemontezom skoz strelne luknje v ozidji puške iz rok pipljejo. Sedaj mora naš regiment v pomoč. Stotnik plem. Jakomini dobi povelje vzeti grič sv. Guistine na strani od vasi, na katerem so Pijemontez s kanoni. Naši Slovenci prasnejo naglo pod grič, kder so maličko varnejši pred sovražnikovimi krogljami. Ko si par trenutkov oddehnejo, vzdignejo se in mahnejo na grič tako silno, da

sovražnik na nos na vrat zbeži. Sedaj vdere 48. regiment tudi v vas Sono in ker pritiska od strani še brigada knez Schwarzenbergova, podijo sovražnike in pokajo za njimi tijan do Garda-jezera in blizu Peschiere. Ranjeni stotnik Jakobini prejel je pozneje za svoje junaštvo red železne krone, a vrli tambor Janez Tikvič zlato svetinjo.

Tri omenjene brigade so pa sovražnika predaletč podile. Grof Radecki jih toraj pozove nazaj. Vrnejo se res še o pravem času; kajti drugi den je maršal Radecki še le prav spoznal, kde da pijemonteški kralj s svojo glavno armado čepi, namreč v Somma compagni in Custozzi. Od ondot je namreč dne 24. junija zgrabil našo brigado Simbschen in jo napal, preden je zasesti mogla višine pri Somma compagni. Sovražnika vre čedalje več od Mantove sem in tišči brigado Simšen pred seboj proti Veroni. Tako preti kralj našej armadi priti za ledje, ker je vsa proti Peschiere obrnena zavoljo včerajšnje zmage pri Soni. Sedaj ukaže slavni maršal Radecki vso armado obrniti proti jugu, kar se v noči od 24—25. junija tudi srečno završi.

Krpanova brigada prodira v rezervi za brigado Lichtensteinovo in Gylajevo na cesti med Custozzo in Somma campagno proti Villafranki. Strahovito peče solnce z modrega neba. Mnogo vojakov se mrtvih zgrudi na tla, ker se jim možgani vnejo. Med tem ko brigadi poslednji sovražnika prejemljete okolo Somme campagne, zadene Krpan naenkrat na Pijemonteze, ki so nad Custozzo na podolgovatem hribu, s cipresami obraščenim, prav močno utaborjeni. Ne more dalje. Sklene zgrabiti se z nasprotniki. Tri baterije so hitro na griči Monte godio. Nadlajtnant Heusser vdere v vasico Bagolino pa jo mora zopet sovražniku prepusti. Med tem pririjejo graničarji Slunjski po strani pod hrib nad Custozzo ter napadnejo šance na njem. — 10. ura je predpoldnem — pa zbog strahovite toče pijemonteških krogelj ne morejo dalje. Oberst Krpan jim pošlje 3 kompanije našega regimenta v pomoč. Do 1500 korakov proderejo naprej, a dalje ni mogoče, 60 naših je mrtvih in ranjenih na tleh. Toda nazaj nečejo. Zarijejo se v zemljo za nekim prstenim robom in branijo sovražnika iz šanc. Major Fürst pride s 3 kompanijami v pomoč in poskusi drugi naskok tudi brez uspeha, vendar zarije se zopet v zemljo. Več oficirjev padne. Podpirani od majora Molli-naryja in njegovih graničarjev poskusijo tretji napad, jednako zastonj. Pridejo 50 korakov blizu do šanc pa morajo zopet odmakniti se ter se zarijejo kakor poprej v zemljo. Tako so naši junaki sovražnikovo glavno silo — 8 bataljonov garde in eno brigado — motili 6 ur. To pa je odločilo zmago. Kajti okolo 4. ure popoldne zapazijo Pijemontezi prihod brigade knez Schwarzenbergove; srce jim upada, našim pa raste pogum. Združeni z novo brigado zakadijo se zadnjo krat v sovražnike in jih poženejo s hriba proti Villafranki na

planjavo v pobeg. Sijajna zmaga pri Custozzi je odločena!

Na zelenem travniku pri Custozzi sedaj počivajo izstradani in spehani junaki, mrtve pokopavajo, ranjenim zavezujejo rane; mnogo ranjenec izdahne še v noči hrabro dušo. Naenkrat prijaše k regimentu general d'Aspre in odkrije junaško glavo s svojim spremstvom vred, rekoč: „pred totim regimentom bodem vselej glavo odkrival, kajti storil je neverjetno veliko!“ Maršal Radecki pa je pohvalil regiment priznavši, da je največ pripomogel k zmagi pri Custozzi. Zguba regimentova bila je pa tudi občutljiva: mrtvi so obležali 3 oficirji, 40 mož, ranjenih pa 9 oficirjev in 165 mož, vsa zguba znašala je 12 oficirjev in 205 mož. Odlikovani so bili pozneje z raznimi svetinjami: Fr. Modrič, Matija Poterč, Anton Beljak, Fr. Turnšek, Blaž Lovec, Jan. Karner, Fr. Skerta, Jakob Hriberšek, Simon Šepetevec, L. Fritz, Andrej Lah, Janez Kurboš, Fr. Novak, Jurij Orožen.

(Dalje prihodnjič).

Smešnica 32. Kmet skopec kosi na travniku s svojim hlapecem vred. Ob času južine se vsedejo sosedovi kosci in južinajo. Skopec kmet pa reče svojemu hlapcu: vsediva se tudi midva kakor k južini, in dokler oni ne vstanejo, lahko počivava, in mislili bodo, da sva južinala. Hlapec uboga rad skopuha. Ko sosedovi kosci vstanejo, si kose nabrusijo in začnejo kositi, tedaj vstane tudi hlapec, zbije koso z ratišča in maha z ratiščem po travi, kakor da bi kosil. Kmet mu začuden reče: „ali se ti meša ti grozno budalo“. Hlapec odgovori: „o ne! le glejte tam uni, ki so se najužinali, bodo gotovo mislili, da tudi jaz po južini veliko leži travo podiram“.

Šuškov Joki.

Razne stvari.

(Svitli cesar) baje pridejo še letos v Celje, ter nameravajo obiskovati Savinjsko dolino in Solčavske planine. V tem slučaju bi želeli bilo, da jih Slovenci skupno pozdravijo, morebiti tako, da na konjih jezdeč spremljajo našega visokega vladarja.

(Regiment štev. 47) pride meseca septembra v Maribor, v Celji pa se osnuje nov regiment slovenski štev. 87. Tadi prekmurski Slovenci dobijo nov regiment v Sombotelji.

(Telegrafno štacijo) so odprli na železniškeji štaciji pri gradu Faal.

(Na sv. Anino proščenje) v Frauheimu so razdraženi fantje Francu Piečkovemu iz Hotinje vesi vzeli denarje in nov klobuk. Bil je tudi tepen.

(Strela) ubila je v Jagočah pri Laškem J. Zajca pod gruško stoječega, v Dramljah pa udarila v hišo Franc Mastujakovo, da je do tal pogorela.